

Servet Yıldırım (Ozan Emaneti, *Sivaslı Âşık Hasan Yüzbaşıoğlu (Mihmani) ve Ailesindeki Diğer Âşıklar*, Ankara, 2016, 306 s.

SUNUŞ

Kişilerdeki nitelikler irsî ve sonradan kazanılan nitelikler olmak üzere iki çeşittir. İrsî nitelikler genetik yolla bir nesilden diğer nesle geçen niteliklerdir. Diđeri ise, hayat sürecince yaşanan olaylar sonrasında elde edilir. Bunlar doğrudan doğruya kişiyle ilgili olup irsî yollarla çocuklara geçmeyen bilgi, tavır, tecrübe, davranış gibi niteliklerdir.

İrsî nitelikler her ne kadar kişiyle doğrudan ilgili ise de, aynı aileye mensup çocukların birinde baba veya annesinin karakteristik özellikleri görülür. Ebeveynin ön planda olan bir vasfı, çocuklarından birine sirayet eder. Biz, bununla ebeveynin bir daldaki istidadını kastediyoruz. Sözcelişi, baba iyi bir marangoz ise, çocuklarından biri de marangozluğa heveslidir. Şayet baba veya anne âşıkça, çocuklardan biri de ebeveyni gibi âşık olur. Nitekim yirmi üç çocuğu olan *Ruhsatî*'nin sadece bir çocuğu (*Minhacî*) kendisi gibi âşık olmuştur. Bazen de hiç bir çocuğa babasının bu özelliği geçmez. Sözcelişi sekiz çocuk sahibi *İsmetî* ile on altı çocuk sahibi *Baharözlü Feryadî*'nin çocuklarının hiç birinde âşıklık vasfı yoktur.

Sivas yöresinde soyunda âşık olan âşık sayısı, hiç de az değildir. Bunlar babadan, anneden, dededen gelme bir soyaçekim ile âşıklığa yönelmiş kimseler olup başlıcası şunlardır:

Ayşe Berk: Serdarî'nin üçüncü kızıdır.

Bülent: Âşık Gülşadî (Yılmaz Altay)'nin oğludur.

Er Gaib Abdal: Pir Sultan'ın oğludur.

Gafilî: Âşık Kuddusî'nin oğludur.

Özkan: Turgut Yalçm'ın oğludur.

İcazet: Babası Âşık İdrakî, dedesi Âşık Ahmet, halasının oğlu Âşık Serdarî'dir.

İsmetî: Annesi Serfiraz, zaman zaman kendisinden şiir söylemiş.

Kaya Özkan: Âşık Garip Özkan'ın oğludur.

Kul Gazi: Annesi Gülfidan âşıktır.

Mensubî: Meydanî'nin oğludur.

Mustafa Özbek: İzzet Özbek'in oğludur.

Mustafa Soylu: Âşık Halil Soylu'nun oğludur.

Minhacî: Ruhsatî'nin oğludur.
Nedim: Dedesi Mehmet Efendi şairdir.
Pir Ali: Pir Sultan'ın oğlu olduğu tahmin ediliyor.
Rızayî: Kurbanî'nin oğludur.
Şemsî: Babası Ali Rıza şairdir.
Veli: Annesi (Kamer) ve babası (Hüseyin) âşıktır.
Vahit Çetin: Babası Süleyman Çetin âşıktır.
Zakirî: Annesi âşıktır.

Bu konuya daha geniş perspektiften bakacak olursak, Sivas'ta *aile âşıkları* diyebileceğimiz pek çok âşığın olduğunu söyleyebiliriz. Bunlardan Yüzbaşıoğlu, Esmе Şahin, Kasım Ülger, Yurdağül bazılarıdır.

Âşıklar ailesi olarak karşımıza *Esmе Şahin*'in ailesinde altı âşık vardır. Bu ailenin odak hüviyetindeki şahsı, Esmе Şahin'dir. Ailedeki diğer halk şairleri ise şunlardır:

<i>Memiş Şahin:</i>	Esmе Şahin'in eşi
<i>Hasan Hüseyin Şahin:</i>	Esmе Şahin'in oğlu
<i>Adeviye Özertürk:</i>	Esmе Şahin'in kızı
<i>Abdülkadir Ozansoy:</i>	Esmе Şahin'in oğlu
<i>Kiraz Kılıç:</i>	Esmе Şahin'in kızı
<i>Medine Ata:</i>	Esmе Şahin'in halası

Şarkışla'da iki ailede yine aynı ile tablo karşımıza çıkar.

Turan Yılmaz ve Safiye Yılmaz'ın çocukları olan *Zülbiye Sığırcı, Günayar Erdoğan, Şahin Yılmaz, Murtaza Yılmaz* ve Günayar'ın kızı *Yurdağül Erdoğan* yaşayan halk şairlerindedir.

Musa Çınar ile çocukları *Gülçınar* (Ayten Çınar), *Ahmet* ve *Fatma* da aynı aileye mensup âşıklardır.

Diğer taraftan aynı durumu *Derdiyar*'ın soyunda da görürüz. Dedesinin babası *Hacı Abdullah*, dayısı *Abdullah Aydoğan*, amcazadesi *Ömer Tanrıverdi*, amcazadesi *Murat Tanrıverdi* de halk şairidir.

Bir âşık aile de Ulaş'ın Acıyurt köyünde vardır. Buradaki mihver şahsiyet *Kasım Ülger*'dir.

<i>Kenan Ülger:</i>	Oğlu
<i>Cevdet Ülger:</i>	Yeğeni
<i>Leyla Şimşek:</i>	Kızı
<i>Ekrem Ülger:</i>	Yeğeni
<i>Aydın Ülger:</i>	Oğlu

Yukarıdaki aile âşıklarına biraz önce adlarını zikrettiğimiz *Yıldızeli'nin Yusufoglan köyünden beş kardeş âşık olan Mehmet Çınar,*

Ali Çınar, Abidin Çınar (Çınarcın), Muharrem Çınar ve Tekin Çınar ile bunların dayıları olan Ali Sultan (Sultan)'ı da dâhil edebiliriz.

Sivas yöresinde ma-aile âşık diyebileceğimiz bir başka âşık ailesi de Yüzbaşıoğlu sülâlesidir.

Şarkışla'nın Saraç köyünden olan *Yüzbaşıoğlu* güçlü bir âşıktır. Yüzbaşıoğlu da ortaya koyduğu eserler ve sağlığındaki icraatlarıyla âşıklık geleneği içinde adından söz ettirecek birisidir. Bu yönüyle, gerek köyünde gerekse ailesi fertleri arasında oldukça etkili olmuş, böylelikle yeni simaların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Kendisinin haricinde ailesinde yedi âşık daha vardır. Bunları Yüzbaşıoğlu'na yakınlık derecelerine göre şöyle sıralayabiliriz:

1. Yüzbaşıoğlu / Mihmanî
2. Gümüş Karı: Yüzbaşıoğlu'nun annesi
3. Yeter Ana: Karısı
4. Gülhanım: Kızı
5. Kara: Oğlu
6. Ülfeti: Oğlu
7. Emaneti: Oğlu
8. Şahini: Gelini

Söz konusu âşıklar içinde dördünün kadın olması dikkat çekicidir.

Elinizdeki bu kitabı kültürümüze kazandıran Servet Yıldırım (Emanetî), bana göre âşık edebiyatı duvarına bir köşe taşı eklemiştir. Kültürümüz için hayırlı olsun. Biz araştırmacılar için bu tarz kitaplar, oldukça önem arz etmektedir. Âşık edebiyatı alanında çalıştığımız konularda böylesi biyografik eserler bizlerin en önemli başvuru kaynaklarıdır.

Kitabı hazırlayan Servet Yıldırım'ın aynı aileden bir âşık oluşu, sağlam, güvenilir ve önemli bilgilerin aktarılması yönünden de çok isabetli olmuştur. Nitekim her bir âşıkta göz ardı edemeyeceğimiz önemli bilgileri bulabilmekteyiz. Servet Yıldırım'ı yürekten kutluyorum. ömrü var olsun. Eminim bu kitap kültürümüze sağlayacağı katkıların yanında eli kalem tutan ve ailesinde âşık olan diğer pek çok kişiye de örneklik teşkil edecektir.

Dr. Doğan KAYA